අතක්කාවචර දහම තුළ තර්කයෙහි ආස්ථානය

පූජ්‍ය නාඹටුන්නේ විමලඤාණ හිමි

The objective of this article is to prove with evidence that Buddhism has not rejected logic but it has used logic knowing its limitations. The main objective of the teachings of Buddhism is to show the path of liberation and the teachings related to it have a logical basis. But, some scholars are of the view that the Buddhist concept of Nibbana is something beyond logical reasoning and therefore it has rejected the principles of logic. In this article, the Buddhist meaning of logic, logical reasoning, inference and their limitations have been brought to light. Furthermore, the later development of early Buddhist logic in the schools of Buddhist thought has also been our focus.

1. හැඳින්වීම

ග්‍රීක භාෂාවෙන් ***Logos*** යනුවෙන් දැක්වෙන වචනයෙහි ඉංග්‍රීසි පරිවර්තනය ***Logic***[1] වන අතර එය සිංහල බසින් තර්ක ශාස්ත්‍රය වශයෙන් නම් කෙරේ. ***Logos*** යන්නෙහි අර්ථය වාග් ධාතුයයි, සාකච්ඡා මූලධර්ම යන්න යි.[1] ***Logic*** යන ඉංග්‍රීසි වචනය සඳහා අර්ථ දෙකක් දැක්වේ. එනම් ශබ්ද විද්‍යාව සහ වචන විද්‍යාව යි.[2] වර්තමානයේ තර්ක ශාස්ත්‍රය සහ න්‍යාය ශාස්ත්‍රය වශයෙන් මෙම ශබ්ද විද්‍යාව හඳුන්වනු ලබයි.[3] තර්ක යන සංස්කෘත පදය **තර්ක්** ධාතුවෙන් නිපන්නකි. එයින් අර්ථ කිහිපයක් ගම්‍ය වෙයි. එනම් අනුමාන කිරීම, විචාරාත්මක විමර්ශනය, විචාරවත් කල්පනාව, භාෂා න්‍යාය ශාස්ත්‍රය, යමක් වටහා ගැනීමේ මාර්ගය, හරි වැරදි නිරීක්ෂණය කිරීමේ ක්‍රමය යන්න යි.[4] තර්ක යන පදයේ පාලි ස්වරූපය **තක්ක** යන වචනය යි.

© පූජ්‍ය නාඹටුන්නේ විමලඤාණ හිමි

සංස්: පූජ්‍ය [illegible]

මානවශාස්ත්‍ර පීඨ ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය, 12 කලාපය, 2010, මානවශාස්ත්‍ර පීඨය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය